Nota informativă

la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la cerinţele de bază în securitatea radiologică

1. Denumirea autorului şi după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul legii a fost elaborat de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice de pe lângă Ministerul Mediului
2. **Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ şi finalitățile urmărite**
În conformitate cu Art. 6 a) al Legii nr. 13/2012, în funcțiile și obligațiile Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (în continuare Agenția Națională) este inclusă funcția de elaborare a proiectelor de acte normative ce reglementează radioprotecția și securitatea radiologică. În cadrul realizării funcțiilor de reglementare a activităților nucleare și radiologice a fost identificată lipsa unui act legislativ, care ar conține cerințe de bază de securitate pentru protecţia vieții, sănătăţii populației și mediului provenite de la expunerea la radiații ionizante indiferent de natură și proveniență. Astfel, Agenția Națională împreună cu alte autorități cu atribuții în domeniul activităților nucleare și radiologice pe parcursul anilor 2016-2019, în cadrul grupul de lucru creat, a elaborat conceptul proiectului legii cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică. Reglementarea juridică a activităților umane care sunt supuse impactului radiațiilor ionizante indiferent de natura lor – prin activitate autorizată cu surse de radiații ionizante sau activități nenucleare dar în condiții de impact al radiațiilor naturale – este foarte importantă, deoarece specifică la modul concret principiile fundamentale de securitate radiologică: Justificarea practicii, normarea și optimizarea expunerii ființei umane cât și a mediului la radiații ionizante. Acest deziderat reiese și din Planul de acțiuni de realizare a Acordului de Asociere, semnat de Republica Moldova în 2014, și realizării prevederilor Legii privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin hotărârea Guvernului Nr. 1171/2018 prin care acest proces se realizează prin armonizarea treptată a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu obligațiile de armonizare și termenele stabilite de acordurile bilaterale. În acest sens, în scopul racordării legislației naționale cu legislația UE și conform prevederilor Articolul 2 litera (b) din Tratatului de Instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice al Euratom din 26.10.2012 prin care se stabilesc norme unitare de securitate pentru protecția sănătății lucrătorilor și a populației, în care Articolul 30, din același tratat, definește „normele de bază” cu privire la protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor care rezultă din radiațiile ionizante, se propune crearea cadrului necesar aplicării prevederilor tratatului menționat și transpunerii Directivei Consiliului Europei 2013/59/EURATOM din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom (Directiva 2013/59/EURATOM).
3. **Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naţionale cu legislația Uniunii Europene**
Proiectul regulamentului se încadrează în procesul de realizare a angajamentelor asumate de Republica Moldova în temeiul acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană - Planul de acțiuni de realizare a Acordului de Asociere, semnat de Republica Moldova în 2014, și realizării prevederilor Legii privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin hotărârea Guvernului Nr. 1171/2018 prin care acest proces se realizează prin armonizarea treptată a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu obligațiile de armonizare și termenele stabilite de acordurile bilaterale. În acest sens, se propune aprobarea proiectului legii în scopul racordării legislației

naționale cu legislația UE și conform prevederilor Articolul 2 litera (b) din Tratatului de Instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice al Euratom din 26.10.2012 și transpune parțial Directiva 2013/59/EURATOM, cât și a standardului general de securitate al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică - GSR-part 3 - Radiation Protection and Safety of Radiation Sources: International Basic Safety Standards.

4. **Principalele prevederi ale proiectului şi evidențierea elementelor noi**

În Republica Moldova nu există un act normativ în vigoare care ar prevedea cerințe generale și specifice privind asigurarea securității și protecției radiologice în condițiile impactului surselor de radiații ionizante utilizate în industrie, cercetări, securitatea statului, știință, incidente sau accidente radiologice, sau cele de proveniență naturală.

Scopul proiectului legii propus este stabilirea cerințelor de bază de securitate pentru protecţia sănătăţii persoanelor ca rezultat al expunerii profesionale, medicale, naturale şi al expunerii publice de la radiații ionizante în condiții normale, planificate și în condiții de urgență radiologică sau nucleară. Prevederile proiectului de lege se aplică tuturor situațiilor de expunere planificată, existentă sau de urgență, care implică un risc cauzat de expunerea la radiații ionizante, care nu poate fi neglijat din punctul de vedere al protecției radiologice sau în ceea ce privește mediul, în vederea protecției pe termen lung a sănătății umane, în special activităţilor enumerate în art. 3 al Legii nr. 132/2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice.

Proiectul legii se atribuie la acte normative ce reglementează securitatea radiologică, care în esență, este parte a securității statului și se referă de asemenea la toți operatorii autorizați care utilizează în activitatea sa surse de radiații ionizante cât și asupra operatorilor ce nu desfășoară activități nucleare sau radiologice, dar care activează în condiții de acțiune a razelor ionizante de proveniență naturală. Altfel spus, documentul va reglementa și activități nenucleare sau radiologice dar care produc expuneri la radiații ionizante a personalului și populației.

Proiectul legii va contribui la reducerea expunerilor profesionale și publicului, diminuarea riscului de contaminare radioactivă a mediului și pierderii controlului asupra surselor de radiaţii ionizante, cât și la sporirea transparenței în procesul decizional conex reglementării securității radiologice din domeniul dat.

5. **Fundamentarea economico-financiară**

Prin aprobarea proiectului nu au fost depistate ***impacturi negative sensibile din punct de vedere economic.*** Nu au fost identificate unele efecte economice nedorite, din considerentele, că prevederile acestei reglementări stabilesc cerințe și valori care necesită a fi utilizate sau implementate de operatori în scopul asigurării desfășurării în siguranță a activităților cu surse de radiații sau ca referință pentru autoritățile de reglementare în domeniul securității și igienei muncii.

Implementarea în practică a prezentului proiect al legii nu prevede **afectarea cărorva părți**, deoarece nu prevede impunerea unor noi proceduri sau a unor tipuri noi de autorizații sau acte permisive iar realizarea cerințelor acestei reglementări nu va crea costuri sensibile pentru agentul economic și se vor limita la activități de elaborare a propriilor proceduri și instrucțiuni de securitate și protecție radiologică, precum și în caz de necesitate argumentată la dotarea cu sisteme de monitorizare a expunerii la radiații ionizante a personalului în conformitate cu prevederile Legii nr. 132 din 08.06.2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice (în continuare Legea nr. 132/2012), Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice cât și a altor legi în vigoare. În cazul necesității monitorizării expunerii profesionale la radiații (cum ar fi echipajele navelor comerciale sau lucrătorilor mineri sau care activează în galerii subterane, etc.)

6. **Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare**

Proiectul va completa lista actelor normative în domeniul securității radiologice și nucleare inclusiv în situațiile de urgență radiologică sau nucleară

7. **Avizarea şi consultarea publică a proiectului**
Întru respectarea transparenței în procesul decizional, proiectul este plasat pe pagina web a Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice și a fost supus avizării cu autoritățile relevante.
8. **Constatările expertizei anticorupție**
Proiectul a fost elaborat de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, și a fost supus expertizei anticorupție după procesul de avizare cu autoritățile interesate
9. Constatările expertizei de compatibilitate Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, din perspectiva compatibilității cu legislația europeană în discuție, proiectul național și-a atins parțial finalitatea urmărită, având în vedere omisiunile de transpunere constatate în compartimentul II al Declarației de compatibilitate.

Director adjunct ANRANR Ionel BĂLAN

Digitally signed by Bălan Ionel
Date: 2022.03.07 13:46:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova